

Proces - verbal nr.1

al conferinței de constituire a Comitetului subbazinal Răut din 14 octombrie 2016

Primăria mun. Bălți, sala de ședințe

La conferință au participat: Reprezentanți a Consiliilor raionale/municipale,
Reprezentanți a Inspecțiilor Ecologice,
Reprezentanți a Centrelor de Sănătate Publică,
Reprezentanți a autorităților publice locale/primari,
Reprezentanți a Întreprinderilor și unităților economice,
Agenției „Apele Moldovei”,
AO „Centrul Național de Mediu”,
Reprezentanți a organizațiilor neguvernamentale,
Mass-media (listele se anexează)

Ordinea de zi a conferinței:

1. Prezentarea raportului „Bazinul hidrografic Răut: aspecte generale, probleme, soluții”.
2. Cu privire la Regulamentul privind modul de constituire și funcționare a Comitetului subbazinal Răut.
3. Constituirea Comitetului Subbazinal Răutl.
4. Alegerea Președintelui, vicepreședintelui și secretariatului Comitetului Subbazinal Răut.

Președintele AO "Centrul Național de Mediu", dna **Ina Coșeru**, a deschis lucrările conferinței, menționând importanța resurselor de apă în viața cotidiană și concomitent constituirii Comitetului subbazinal Răut. Dumneaei a tecut în revistă activitățile ecologice anterior întreprinse în subbazinele râurilor Bîc și Ichel din centrul republicii, Tigheci și Larga, din Sudul republicii, Ciuhur, Nordul republicii, în cadrul cărora deja au fost constituie Comitete și astăzi funcționează. La solicitarea Agenției „Apele Moldovei” și în conlucrare cu autoritățile publice locale, în temeiul prevederilor Legii apelor, nr.272/2011, pusă în aplicare la 26.10.2013, urmează să fie constituit Comitetul celui mai mare subbazin- al râului Răut, care cuprinde aproximativ o treime din teritoriul țării și care va realiza obiectivele principale de redresare a situației ecologice în comunitățile din bazin, menținerea în stare satisfăcătoare a râului Răut și surselor ce-l alimentează.

Viceprimarul orașului Bălți, domnul **Igor Șeremet** a menționat că problema pusă în discuție este una comună și doar prin implicarea activă a tuturor se vor obține rezultate. La etapa de intenție se vor discuta unele soluții. Se dorește spirit de inițiativă și este clar faptul că situația de astăzi este istoric moștenită. Apa este murdară. Sectoarele aferente râurilor sunt incorect exploatate. Sunt multe probleme, inclusiv și pierderea terenurilor, ne mai vorbind de dauna cauzată acestora. În

soluționarea acestora este important ca populația să se implice, nu doar Autoritățile publice locale. Inițiative sunt multe, dar rezultate mai puține. În activitățile noastre trebuie să pornim de la un format juridic. În acest context, crearea Comitetului subbazinal Răut este o activitate promițătoare. În ameliorarea situației ecologice și întreținerea apelor în stare normală, în această activitate fiecare cetățean trebuie să se implice, nu doar Agenția Ecologică. Desigur că, conform prevederilor legale Agenția are rolul său calificativ de implicare, pe când inițiativa aparține autorităților publice locale. Este vorba de finanțarea proiectelor, studiilor de fezabilitate. De menționat că fără proiect nu poți realiza careva activități. Să pornim cu pasul drept și se mizează pe implicarea activă a tuturor. Vor veni întrebări și vom avea rezultate. Important este ca ședința să nu se finalizeze doar cu crearea comitetului.

Dna **Ina Coșeru** a mulțumit pentru cele menționate și a asigurat că în comitet se vor alege persoane care cu adevărat vor lucra. Să se creeze parteneriate putenice între comunități și autoritățile publice locale. Societatea civilă, populația trebuie să se implice. Să găsim cea mai bună formulă. Este al 6-lea comitet, activ promovăm activități și acțiuni în bazinele create. Sper la o mobilizare a resurselor umane și financiare în soluționarea problemelor menționate. Ideea de creare a Comitetului subbazinal Răut aparține Agenției „Apele Moldovei”, cum am menționat mai sus. Bazinele Nistru și Prut sunt administrate de Ministerul Mediului. Membrii Comitetului subbazinal Răut pot participa la ședințele Comitetelor Nistru și Prut, unde își pot promova problemele spre soluționare.

Dl **Dumitru Proca**, reprezentantul Agenției „Apele Moldovei” a mulțumit organizatorilor pentru organizarea conferinței și posibilitatea de a participa din partea instituției menționate. Dumnealui a menționat că activează din 2007 în cadrul Agenției. La moment sunt 2 Planuri de gestionare pentru Nistru și Prut. Prin H.G 250/2014 a fost aprobat Regulamentul de constituire a Comitetelor acestor bazine hidrografice. Agenția „Apele Moldovei” exercită funcția de secretariat. Punctul crucial privind implementarea activităților de constituire a comitetelor servește Legea apelor. Regulamentul Comitetului subbazinal Răut a fost elaborat în concordanță cu Legea apelor. Planul de gestionare a bazinului Nistru va fi aprobat în anul curent, iar bazinul hidrografic Răut va fi parte componentă. Factorul principal este cel financiar. Ministerul Mediului cofinanțează unele activități și o să ajute la obținerea proiectelor și granturilor. Sunt multe probleme, una dintre ele fiind stațiile hidroelectrice, proiecte care ar putea întâlni niște impedimente în procesul de realizare.

Dl **Mihai Burusciuc**, vice-președintele raionului Florești a menționat că pe r. Răut sunt 3 diguri, inclusiv și barajul la Ghindești. Cum privește această chestiune Apele Moldovei?

Dl **Dumitru Ptoca** a menționat că aceste elemente sunt interzise conform legii. Problema constă în faptul că construcția iazurilor este ilicită. La moment se efectuează studiul de fezabilitate pe Nistru și această problema va fi examinată.

Dl **Vasile Sîrbu**, primarul com. Căzănești s-a referit la construcția și utilajul stației hidroelectrice de pe r. Răut din teritoriul administrat și a menționat că primăria se află de mai mult timp în conflict cu Apele Moldovei, care dorește să preia obiectul, ce nu-i aparține, precum este o moștenire și în

prezent proprietate a autorității publice locale. În viziunea sa, Apele Moldovei administrează apele în numele statului, pe când gestionarea stației nu ține de competența acesteia.

Dl **Dumitru Proca** a menționat că problema în cauză se discută de mai mult timp, iar soluția în final nu poate fi luată de dumnealui. A propus să se revină la problema dată în cadrul Agenției “Apele Moldovei”.

Dna **Ina Coșeru** a menționat că trebuie să facem ordine. De evidențiat problemele și să constituim comitetul, care va ține cont de acestea și să acționeze pentru îndeplinirea lor. Apoi a oferit cuvântul raportorului, conform agendei stabilite din timp și expediată anterior participanților, prin intermediul Consiliilor raionale/municipale.

1. S-a ascultat:

Raportul “Bazinul hidrografic Răut: aspecte generale, probleme, soluții”, prezentat de dl **Mihail Mustea**, manager programe politici de mediu, AO „Centrul Național de Mediu. Dumnealui a menționat că bazinul hidrografic Răut este cel mai mare sub-bazin în cadrul bazinului districtului Nistru. În total pe țară sunt determinate, prin Hotărâre de Guvern, 39 subbazine și subbazinul Răut este cel mai mare după suprafața sa. În bazin sunt situate 233 primării cu apartenență administrativă la 17 unități teritorial administrative/raioane și municipiul Bălți. Rîul Răut are o lungime de 286 km, este integral cuprins în teritoriul Republicii Moldova, ca fiind cel mai mare rîu. Rîul își i-a începutul de la izvorul din localitatea Rediu Mare, raionul Dondușeni și se revărsă în Nistru la Ustia, raionul Dubăsari. Pe r. Răut sunt situate or. Bălți, Florești și Orhei cu o gamă variată de activități economice, care în consecință condiționează starea și calitatea apei rîului. În Bazin sunt 935 de rîuri cu lungimea de peste 3700 km. Pe cursul superior cei mai mari afluenți sunt rîurile Copăceanca, Cubolta, Căinar, Camenca, Soloneț, Ciulucul Mic, iar în cursul inferior-Cula și Cogîlnic. În continuare a trecut în revistă aspectele generale ce țin de sursele de alimentare a r. Răut și afluenții lui, folosirea apelor de suprafață, problemele de ordin cantitativ și calitativ și gradul de poluare a rețelei hidrologice. În final s-a oprit la soluțiile de reabilitare ecologică a rețelei hidrologice, de reducere a poluării apelor de suprafață și cele ce țin de informare și educație. (prezentarea integral se anexează)

Au luat cuvânt:

- Domnul **Adrian Crasnobaev**, directorul Agenției Ecologice Bălți, s-a referit la problemele ecologice ale mun. Bălți. La nivelul mun. Bălți s-a creat o identitate - Coaliția de mediu în componența reprezentanților autorităților de mediu și sănătate, autorității publice locale, ONG și mass-media. În colaborare cu autoritatea publică locală au fost aplicate proiecte de salubritate a r. Răut. Pe parcursul a 2-3 săptămîni s-au efectuat controale în teritoriu cu evidențierea problemelor ecologice și aplicarea măsurilor relevante. Dumnealui a menționat că anual se plantează arbori, dar cu regret, procentul de prindere este mic, mai mult ca atît mulți din ei se distrug, sunt vătămați, ba chiar rupți. O problemă completă pentru rîu este curățarea albiei pe întreg cursul, soluționată pe plan regional. Lîngă r. Răut se admit construcții fără sisteme de evacuare a apelor uzate. Există discuții privind sistemul de drenare și studiului de fezabilitate în identificarea soluției pentru o

întreprindere unde se depozitează substanțele toxice. Ape reziduale netratate ajung în Răut. În comun cu mass-media, s-au efectuat raiduri de lichidare a barajelor construite neautorizat. Dacă se depistează scurgeri, se implică CIE din cadrul Agenției. Acest Centru necesită o modernizare respectivă pentru a funcționa în condițiile Legii apelor. La unitățile economice nu se reușește epurarea apelor reziduale, gestionarea corectă a deșeurilor. Se cere întreprinderea măsurilor eficiente, care de regulă necesită și alocații financiare. Povara în această privință rămâne pe autoritățile publice locale.

Dna **Dorina Coșciuc**, Inspector Inspekția Ecologică Florești a menționat că r. Răut traversează 11 localități din raion pe o lungime totală de 55 km. Problema cea mai mare cu referință la poluarea râului o constituie deversările de apă netratate de la stația de epurare, cu sistem și utilaj vechi. În a. 2016 s-a depistat un caz când de la 2 întreprinderi din oraș în apele uzate evacuate concentrația de poluanți au depășit normativele admisibile de 11 ori (11 CMA). O poluare excesivă a apelor râului provine din apele uzate formate în sectorul locativ comunal care nu are sistem de canalizare centralizat. În zonele riverane ale r. Răut anual se petrece campania de salubritate în cadrul acțiunii naționale „Rîu curat de la sat la sat”. Prin fondul ecologic local se contribuie financiar, aducem în ordine comunitățile noastre. Un exemplu de urmat este cel de plantare a arborilor în s. Varvareuca .

Doamna **Ina Coșeru** a menționat că problemele menționate sunt identice pentru toate comunitățile, dar că trebuie evaluate, totuși, în teritoriu.

2. S-a ascultat:

Informația „Cu privire la Regulamentul privind modul de constituire și funcționare a Comitetului subbazinal Ichel” prezentată de dl **Mihail Mustea**, care a menționat că Regulamentul sus-numit este elaborat în concordanță cu prevederile art. 11 din Legea apelor, prin care se stabilește că autoritățile publice locale în comun cu societatea civilă constituie astfel de Comitete sub-bazinale. Un alt act normativ care a stat la baza elaborării regulamentului servește Hotărîrea Guvernului nr. 867 din 01 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului-tip privind modul de constituire și de funcționare a comitetului districtului bazinului hidrografic. De menționat că subbazinul hidrografic Răut este situat în bazinul râului Nistru, districtul Nistru. Comitetul subbazinal este un organ consultativ, se constituie pe o perioadă de 6 ani cu o componență de 15 persoane ce reprezintă instituțiile nominalizate în regulamentul în cauză. Acest regulament stabilește expres limitele de competență, atribuții și drepturi, modul de desfășurare a activității, atribuțiile președintelui, vicepreședintelui și secretarului. În urma unor consultări s-a hotărît, prin vot deschis unanim majorarea componenței Comitetului subbazinal Răut pînă la 17 persoane. Domnul Mihail Mustea a propus de ascultat și informația privind componența Comitetului și apoi de luat deciziile respective.

Propunerea a fost susținută unanim

3. S-a ascultat:

Informația prezentată de dl **Mihail Mustea** privind constituirea Comitetului subbazinal Răut, menționînd că pe parcurs s-a conlucrat cu Consiliile raionale/municipale, instituțiile, reprezentanții cărora sunt nominalizați în Regulamentul în cauză, cu solicitarea de nominalizare a persoanelor

propușe și desemnate în componența comitetului prin dispoziția Președintelui raionului. În urma acestor consultări și scrisorilor expediate în adresa noastră au fost înaintate propuneri de desemnare în componența comitetului peste 80 de persoane. Astăzi urmează să selectăm doar 17 din acestea. Credem că în componența comitetului ar trebui să fie reprezentanți din raioanele, care integral sau la maximum sunt incluse în subbazin, ceea ce ar reprezenta majoritatea populație din subbazin. În urma unui studiu a propunerilor primite și ținând cont de cele expuse mai sus, venim cu următoarele propuneri de a include în componența Comitetului următoarele persoane:

- Andrei Marian, vicepreședintele raionului Drochia;
- Andrei Godoroga, vicepreședintele raionului Rezina;
- Igor Șeremet, viceprimarul mun. Bălți;
- Reghina Apostolova, viceprimarul or. Orhei;
- Ivan Belciug, primarul or. Dondușeni;
- Vadim Lelic, primarul or. Telenești;
- Vasile Sîrbu, primarul com. Căzănești;
- Mihail Chiperi, ÎM Apa-Canal Orhei;
- Nina Ivanes, primarul s. Vărvăreuca, raionul Florești;
- Veaceslav Magaleas, primarul s. Sofia, raionul Drochia;
- Virgil Moroșag, primarul s. Singureni, raionul Rîșcani;
- Mihail Bîrlița, ÎM Apa-Canal Singerei;
- Gheorghe Moraru, Centrul de Sănătate Publică Florești;
- Andrian Crasnobaev, directorul Agenției Ecologice Bălți;
- Victoria Cojocaru, ONG „Tinerele femei Cernoleuca”;
- Rodica Frecăuțanu, ONG „Caroma- Nord”.

Concomitent, în componența Comitetului s-a propus de inclus un reprezentant al Agenției „Apele Moldovei”, care urmează a fi desemnat.

S-a hotărât:

- 1. A aproba Regulamentul privind modul de constituire și funcționare a Comitetului subbazinal Răut.**
- 2. A include în componența Comitetului subbazinal Răut următoarele persoane:**
 - dl Andrei Marian, vicepreședintele raionului Drochia;
 - dl Andrei Godoroga, vicepreședintele raionului Rezina;
 - dl Igor Șeremet, viceprimarul mun. Bălți;
 - dna Reghina Apostolova, viceprimarul or. Orhei;
 - dl Ivan Belciug, primarul or. Dondușeni;
 - dl Vadim Lelic, primarul or. Telenești;
 - dl Vasile Sîrbu, primarul com. Căzănești, raionul Telenești;
 - dl Mihail Chiperi, ÎM „Apa-Canal” Orhei;
 - dna Nina Ivanes, primarul s. Vărvăreuca, raionul Florești;
 - dl Veaceslav Magaleas, primarul s. Sofia, raionul Drochia;
 - dl Virgil Moroșag, primarul s. Singureni, raionul Rîșcani;

- dl Mihail Bî raionuliba, ÎM „Apa-Canal” Sîngerei;
- dl Gheorghe Moraru, Centrul de Sănătate Publică Florești;
- dl Andrian Crasnobaev, directorul Agenției Ecologice Bălți;
- dna Victoria Cojocaru, ONG „Tinerele femei Cernoleuca”,
- dna Rodica Frecăuțanu, ONG „Caroma- Nord”.

Un reprezentant al Agenției „Apele Moldovei” v-a fi propus la ședința următoare.

S-a votat: unanım

4. S-a ascultat:

Informația prezentată de dl **Mihail Mustea** privind alegerea președintelui, vicepreședintelui și secretariatului Comitetului subbazinal Răur. Dl **Mustea** a propus de ales președinte a comitetului dl Andrei Marian, vicepreședintele raionului Drochia, vicepreședinte dl Igor Șeremet, viceprimarul mun. Bălți și secretariatul Comitetului dna Victoria Cojocaru, ONG „Tinerele femei Cernoleuca”.

S-a hotărât:

1. Se alege președinte al Comitetului subbazinal Răut dl Andrei Marian, vicepreședintele raionului Drochia.
2. Se alege vicepreședinte al Comitetului subbazinal Răut dl Igor Șeremet, viceprimarul mun. Bălți
3. Se alege secretariatul Comitetului subbazinal Răut dna Victoria Cojocaru, ONG „Tinerele femei Cernoleuca”.

S-a votat: unanım

Procesul –verbal se expediază în adresa Ministerului Mediului, Districtului de Bazin Nistru, Agenției „Apele Moldovei”, Consiliilor raionale, membrilor Comitetului subbazinal Răut.

Președinte

Ina Coșeru

Secretar

Mihail Mustea